

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

De fuga agar [et] ortu hismaelis ca. xlix.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

Libri Genesis

aiunt damascū conditā & denominatā: & ibi
cum regnasse. Et dicit dñs ad eū. Non erit
hic heres tuus: sed q̄ egrediet̄ de utero tuo,
Credidit abraam deo: & reputatū ē ei ad ius-
ticiam. & quia insperatū p̄mittēbatur: que-
siuit abram signuz: vnde sciret sibi hoc fieri.
nō ex diffidentia: sed sperandoz modū que-
rendo. Et hinc maxime mos inoleuit iudeis
signa querere. Et ait dñs. Sume mibi i cra-
stino vaccam & capram & arctem queq; tris
maz & turturem & colūbam. q. d. Immolabis
mibi hec & ostendā tibi signuz. Qui tollens
hec animalia diuisit p̄ mediu: & ptes contra
se alternit̄ secus posuit: aues autē non diuisit: &
dum expectaret p̄ceptum dñi de mō immo-
landi: descenderūt volucres sup cadauera:
& abigebat eas abram. Cūq; sol occubisset
sopor irruit sup abram: & horroz magn⁹ q̄ fu-
it ps signi: & dictū ē ad eū. Scito p̄nocens
q̄ pegrinū futur⁹ sit semē tuū in terra nō sua
& subiiciēt eos extranei fuiturū & affligēt. cccc.
ānis. Tu autē ibis p̄us ad p̄es tuos: genera-
tiōe autē q̄ta reuertent̄ buc. q. d. Ne expectes
te modo regnatuz in terra hac: & semen tuū
post te. Te em̄ p̄us mortuo post. cccc. ānos
implebit̄ p̄missio mea. Nec est intelligēduz
q̄ tot annis seruiert̄ in egypto: s; h̄ nume-
rus annoz in illa afflictioe cōpletus est qui
fm̄ iisidorz ab illo tpe cōputant̄: q̄ ista abre
p̄mittunt Augustin⁹ ab Isaac nato p̄putat
q̄ dictū est semen tuū. Et ab anno natiuita-
tis Isaac vsq; ad annū egressiōis de egypto
numerat. cccc. annos. S; sc̄ptura subtrahet
v. & legit l̄ram sic. Semē tuū pegrinū erit
cccc. annis. siue em̄ in terra chanaan siue in
egyptio pegrinū fuit: donec habuit heredita-
tem ex p̄missione dei. Illud autē interpositū:
subijciēt eos & affligēt: nō referē ad. cccc. āno-
nos. Quā autē dictū ē in q̄ta generatiōe eos re-
dituros: fm̄ tribū sacerdotale intelligēdū ē.
Leui em̄ genuit cha-
at: q̄ genuit aram vl
amrā: q̄ genuit aarō
q̄ eleazar: q̄ cū aarō
egressus est. Nec di-
cas q̄tuor generati-
ones p̄sonas. iij. sed successiones: vt tot sint
generationes quotiens ibi legit̄ genuit. Quā
alia l̄ra h̄z. v. generatiōes: fm̄ reglam tribū
est Judas em̄ genuit phares: q̄ genuit esrō:
qui genuit aram: q̄ aminadab: q̄ naason: q̄

cū p̄re egressus est. Et facta ē caligo: & appar-
ruit ignis q̄si clibanū transiens inter diuisio-
nes illas: & p̄sumens illas. Ecce signū & ter-
minos terre p̄missiōis diffiniuit ei dñs a r̄is
uocozula flumine egypti vsq; ad eufraten: &
populos eius nominauit.

De fuga agar & ortu h̄smael. Ca. XLIX

Gitur sarai non

habebat liberos: & dicit Abre.
Ingredere ad acillā meā agar:
si forte ex illa suscipiā filios: & ingressus ē ad
eā. Que cū cōcepisset desperit̄ dñam suā: &
abrā dissimulabat. Et ait sarai. Inique agis
m̄ me. Iudicet de⁹ inter me & te. Qui abrā. Ec-
ce acilla tua i manu tua: vt ere ea vt libet. Af-
fligente autē eā sarai: illa inijt fugā: volēs re-
dire ad patriā: qz egyptia erat. Et inuenit eā
angel⁹ dñi dū fugeret & s̄t̄ret & viam ignora-
ret solinagā iuxta puteū q̄ est i via in deser-
to sur. Qui dixit ad eā. Vñ vents: & q̄ vadis.
Et illa. A facie dñe mee sarai fugio. Qui an-
gel⁹. Reuertere ad dñam tuā: & hūiliare sub
ea. Et rursus. Cōcepisti & paries filiū: & vo-
cabis nomē e⁹ h̄smael. Hic p̄mo legit̄ nomē
p̄dictū a dño: qd̄ perrariū est. Man⁹ eius s;
oēs: & man⁹ oim̄ s; eū: & eregiōne fratru suo-
rū figet tentoria: qd̄ tñ nō de ip̄o legit̄: s; de
filio ei⁹ cedat. Tñ de genere ipsi⁹ h̄ p̄dictū ē:
qz saraceni vagi sedib; incert;: gētes q̄bo des-
sertū ex latere iugit̄ impugnat: & ab oib; imp-
pugnat. Hoc autē p̄cipue futur⁹ erat fm̄ me-
thodū: qñ q̄tuor p̄ncipes d̄ genere h̄sma-
el q̄s etiā filios vinee vocat: forte p̄ vesanta
tanq; ebrios oreb; s; z zebz zebec & salmana:
egressi sunt de solitudine s; filios israel: q̄ vt
cti p̄ gedeon retrusi sunt in solitudinez de q̄
prodierant. Qd̄ p̄o legit̄ in genesi: hic est fe-
rus hō: hebreus habet phara: qd̄ sonat ona-
ger. Propter h̄ vt d̄t method⁹ dictū ē. Ona-
grī & capree a deserto oēm bestiaz supergre-
diēt̄ rabiem: & mansuetoz numerus conte-
retur ab eis. Dicit em̄ de filijs h̄smael. Fu-
turum est autē vt excant̄ adhuc semel: & obis-
nebit̄ orbem terre p̄ octo hebdomadas āno-
noz: & vocabitur iter eoz; via angustie:
quia patrem illozū h̄smael vocauit domi-
nus onagrū. In sacris locis interficient̄ sa-
cerdotes: ibidem cum mulieribus dormiet̄:
ad sepulcra sanctorz religabūt fumenta: & h̄
p̄ nequicia christianoz qui tūc erūt: de q̄bo

Historia

dicat. In nouissimis diebus erunt homines sese amantes etc. Et tunc implebitur quod dictum est per ezechielem, Fili hominis voca bestias agri: et exhortare illas dicēs, Congregamini et venite: eo quod sacrificium magnū inuoluo vobis. Aduca te carnes fortium: et bibite sanguinem deorum. Legit in vita Clemētis quod abraam alium habuit filium de agar qui dicitur est elisedros a quo perse duxerit originem.

Vidi posteriora ra videntis me. Et appellauit locum puteum videntis et vidētis: quod viderat eam dominus: et quasi reddiderat vitam sitienti ostendendo puteum. Ad huc puteum ager ostendit inter cades et barath. Que cum redisset peperit filium: et vocauit eum hismael. Abram autem erat, lxxxvij, annorum cum natus est hismael.

De pacto circumcissionis et mutatione nominum abre et sarai. Ca. L.

Est quā veronno

maginta et nouē annorum esse ceperat abram: apparuit ei dominus dicēs Multiplicabo semē tuū: et tu custodies patrem meum. Et circumcidet ex vobis etc. Sed ante pactum exponat nomen ei mutat. Dicebat enim abram ex abba et ra: quod abbarā, id est excelsus pater. et addita est lra a. et dicitur est abraā: quod abbaam: quod sonat pater multarum: subauditur gentium. Hebrei tamen dicunt quod de nomine suo tetragrammaton e. lram addidit de abrae: quod tū sonat a. idioma enim eorum est scribere a: et sonare e, et e conuerso. R. autem supradicta est eā euphonia. Et quod tempore circumcissionis mutatum est nomen ei: cum circumcidit imponit hebrei nomina.

Hoc quantum ad interpretationem: non quantum ad abram.

Hoc quantum ad interpretationem sic. Et circumcidet ex vobis omne masculinum: et circumcidetis carnem prostratum vultus. Infans octo diebus circumcidet. tamen vernaculus quod empticus quod caro circumcisa non fuerit: probit anima illa de prolo suo. Quo cultello fieret non est preceptum. Quare autem fiebat lapideo post dicitur. Notandum quod seruus primo dicitur est a seruando. Victores enim victos hostes quos ad vitam seruabat seruos dixerunt. Vernaculus pro vernaculus vel venula quod nutritus est domi Empticus quod in propria persona emptus est. Originarius quod et finis glebe scilicet coloris. Dicitur dominus ad abraam. Non ultra vocabis vxorem tuam sarai: sed sarā. Quidam dicunt mutationem nominis sicut facta: quod cum prius pro duobus scriberetur: modo pro vno: vel e contra. et erant. Sed cum diceretur sarai. id est princeps mea: et quod vnius gentis: dicta est sarā. id est princeps. absoluta: quasi omnium gentium princeps futura. Et attende quod quantum ad nos videtur. lra subtracta: et nulla addita, sed apud hebreos addita: et scribitur e. Quidam: quod sarath hebraice lepra sonat. errauerunt: putantes eam primo lepram vocari. Et ait dominus. Ex illa dabo tibi filium: et vocabis nomen eius isaac. Cecidit abraam in faciem: et risit pro gaudio dicēs applaudendo Putas ne ceterario nasceretur filius: et sarā nonagenaria pariet. Et ait dominus. Sara pariet tibi filium: et vocabis nomen eius isaac: quod interpretatur risus a risu scilicet patris. Ecce scdo a domino pro dicitur nomen nascituri. Et adhuc de duobus legitur hoc in veteri testamento: de samone scilicet et iofia: et in nouo de duobus tamen: iesu et iofanne. Etiam multiplicatione hismaelis. primo sit ei dominus. Et cum finitus esset sermo domini: circumcidit se abraam et hismael et omnem suam familiam sexus masculini. Abraam tunc erat, cxcij, annorum. et hismael, xij.

De tribus angelis susceptis ab abraam. Caplin. LI.

Apparuit dominus

apparuit dominus abrae in pualle mabre. Cumque eleuasset oculos vidit tres viros: et occurrens vno ex eis adorauit. Dicit Joseph tres angelos in specie humana missos ut vno nunciaret abrae verbum dei de filio suo. et duo subuerterent sodomā. Eusebius vero ait. Primo omnium prophetarum abrae verbum dei: cum in figura apparisset humana vocatione gentium pollicetur. Et sic apparuit ei filius quem et adorauit. Sed quia Anthropomorphite heretici de iudeis: quod dicit deum patrem habere corpus hominis. cuius superioris partem dicunt esse in celis: pedes pro in terra.

num puenit aduentum: alter pueniet scdo.